

Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, 2014–2018

analüüsi ja statistika osakond, sotsiaalministeerium

Sotsiaalministeeriumi statistikaülevaade vahendab andmeid väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse kohta 2018. aasta lõpu seisuga, samuti saab vaadata aastatel 2014–2018 toimunud muutusi: kui palju oli üldhooldusteenuse saajaid ja milline on nende vanus; kuidas jagunesid kohtade arvu järgi teenust osutavad asutused; kui palju on asutustes kutsealase ettevalmistusega hooldustöötajaid ning eri ametikohtadel tegutsevaid põhitöötajaid; kui suured on üldhooldusteenuse osutamise kulud ja kuidas need jagunevad rahastamisallika järgi.

Teenuse saajad

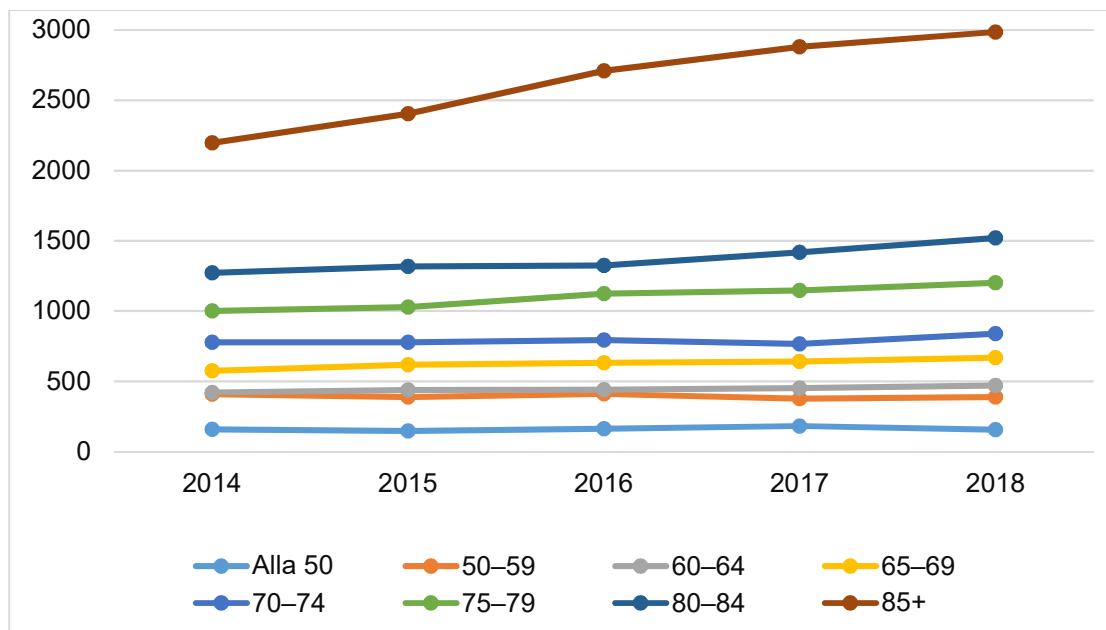
2018. aasta lõpus oli üldhooldusteenusel 8230 inimest. Hooldusteenust saavate inimeste arv kasvab. Viimase viie aasta jooksul kasvas teenusesaajate arv viiendiku võrra (20,9% ehk 1420 inimest). 73% teenusesaajate arvu kasvust langes 80-aastaste ja vanemate teenusesaajate kasvu arvele. Vaadates teenusesaajate arvu muutust samal ajavahemikul, oli kiireim kasv 85-aastaste ja vanemate teenusesaajate hulgas (35,9%), kes moodustasid 2018. aastal 36,3% teenusesaajatest (tabelid 1 ja 2, joonis 1).

Tabel 1. Üldhooldusteenuse saajad, 2014–2018 (aasta lõpus)

Vanuserühm	2014	2015	2016	2017	2018	Muutus, % 2018/2014
Alla 50-aastased	158	146	163	182	157	99.4
50–59	409	389	410	377	388	94.9
60–64	421	439	441	452	470	111.6
65–69	575	618	633	642	668	116.2
70–74	777	778	793	767	839	108.0
75–79	1 001	1 028	1 123	1 148	1 202	120.1
80–84	1 272	1 318	1 325	1 417	1 520	119.5
85+	2 197	2 405	2 709	2 881	2 986	135.9
Kokku	6 810	7 121	7 597	7 866	8 230	120.9

Tabel 2. Üldhooldusteenuse saajate vanuseline jaotus, %

Vanuserühm	2014	2015	2016	2017	2018
Alla 50-aastased	2.3	2.1	2.1	2.3	1.9
50–59	6.0	5.5	5.4	4.8	4.7
60–64	6.2	6.2	5.8	5.7	5.7
65–69	8.4	8.7	8.3	8.2	8.1
70–74	11.4	10.9	10.4	9.8	10.2
75–79	14.7	14.4	14.8	14.6	14.6
80–84	18.7	18.5	17.4	18.0	18.5
85+	32.3	33.8	35.7	36.6	36.3
Kokku	100	100	100	100	100

Joonis 1. Üldhooldusteenuse saajad, 2014–2018 (aasta lõpus)

Teenust osutavad asutused

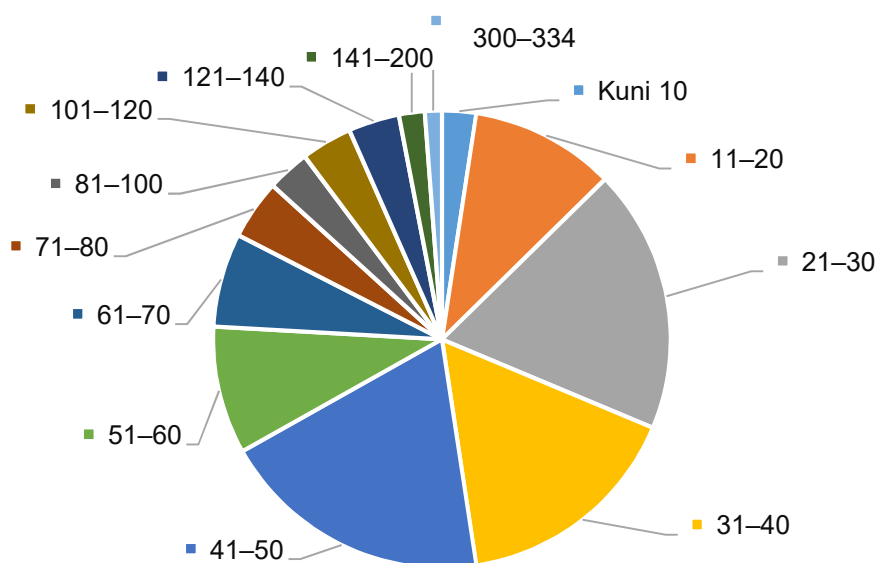
2018. aasta lõpus oli Eestis 166¹ väljaspool kodu üldhooldusteenust osutavat asutust 8690 voodikohaga. 2014. aastaga võrreldes on kohtade arv kasvanud 1323 võrra ehk ligi 18% (2014. aastal oli üldhooldusteenuse kohtade arv 7367).

Kohtade arvu poolest erinevad asutused omavahel oluliselt. Kui väikseimas asutuses oli vaid 6 kohta, siis suurimas 334 (tabel 3, joonis 2). Keskmise arvestuslik kohtade arv ühes asutuses oli 52. Kuni 52 kohaga asutusi oli 113 (68,1% asutuste koguarvust). Kokku oli neis asutustes 3647 kohta (42% kohtade koguarvust) ning teenusel viibis neis 2018. aasta lõpus 3366 inimest (42,8% teenusesaajate koguarvust).

Tabel 3. Teenust osutanud asutuste jagunemine kohtade arvu järgi, 2018 (aasta lõpus)

	Kokku	Kohtade arv												
		Kuni 10	11–20	21–30	31–40	41–50	51–60	61–70	71–80	81–100	101–120	121–140	141–200	300–334
Asutuste arv	166	4	17	31	27	32	15	11	7	5	6	6	3	2
% asutuste koguarvust	100	2.4	10.2	18.7	16.3	19.3	9.0	6.6	4.2	3.0	3.6	3.6	1.8	1.2
Kohtade arv	8 690	29	275	785	962	1492	828	740	520	447	649	797	532	634
% kohtade koguarvust	100	0.3	3.2	9.0	11.1	17.2	9.5	8.5	6.0	5.1	7.5	9.2	6.1	7.3
Teenusesaajate arv	8 230	27	266	732	934	1408	816	719	502	415	625	756	497	533
% teenusesaajate koguarvust	100	0.3	3.2	8.9	11.3	17.1	9.9	8.7	6.1	5.0	7.6	9.2	6.0	6.5

¹ Sisaldab ka erinevatel aadressidel paiknevaid struktuuriüksusi.

Joonis 2. Teenust osutanud asutuste jagunemine kohtade arvu järgi, 2018 (aasta lõpus)

Põhitöötajad

Teenuse osutamise tegelevaid põhitöötajaid oli 2018. aasta lõpus 2282. Suurema osa (78,8%) neist moodustavad hooldustöötajad. Koos abihoidustöötajatega² on hooldustöötajate osatähtsus põhitöötajatest 83%.

Tabel 4. Teenuse osutamise tegelevad põhitöötajad, 2014–2018 (aasta lõpus)

	2014	2015	2016	2017	2018	Muutus, % (2018/2014)
Kokku	1 777	1 878	2 132	2 201	2 282	128.4
Hooldustöötaja ¹	1481	1571	1683	1760	1799	121.5
Abihoidustöötaja	-	-	48	55	97	-
Logopeed, füsioterapeut, tegevusterapeut	9	11	39 ¹	45	11 ¹	122.2
Huvijuht	17	18	23	24	23	135.3
Tegevusjuhendaja	57	49	88	61	97	170.2
Arst	8	5	5	7	8	100
Õde	131	141	155	163	158	120.6
Sotsiaaltöötaja	33	32	32	34	36	109.1
Muud	41	51	59	52	53	129.3

¹ 2016. aastast on sotsiaalhoolekande seaduse järgi väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenusena, olenevalt inimese abivajadusest, võimalik pakkuda ka päevast üldhooldusteenus (päevahoidu). Sellega seoses kasvas teenuse osutajatena logopeedide arv. 2018. a aruandes esitas üks, ainult päevahoiuteenust osutav asutus aga logopeedide asemel teenuse osutajatena tegevusjuhendajad, põhjendades seda sellega, et tegevused, mida töötaja klientidega teeb, on sisu poolest pigem siiski tegevusjuhendaja tegevused.

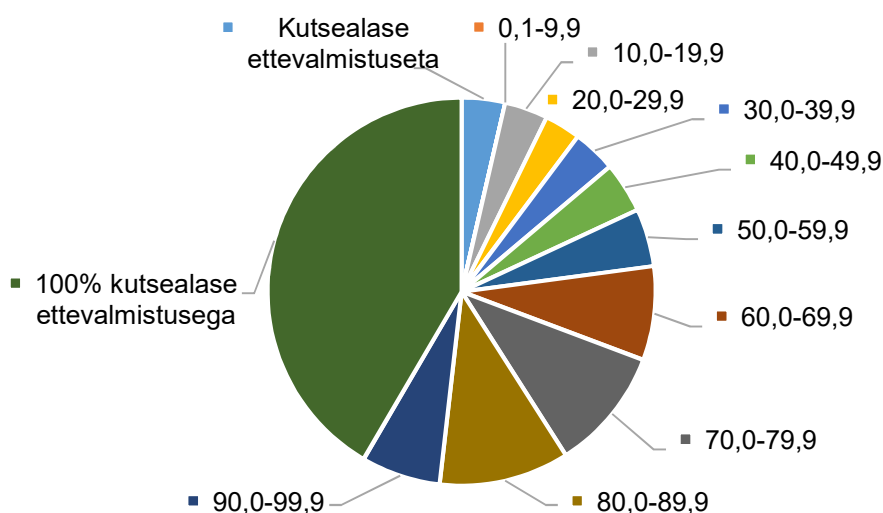
² 2016. aastast jõustunud sotsiaalhoolekande seaduse kohaselt on hooldusteenust vahetult osutavaks töötajaks hooldustöötaja ja abihoidustöötaja, kelle tööd juhendab hooldustöötaja.

Sotsiaalhoolekande seaduses on sätestatud hooldustöötajate kutsealase ettevalmistuse nõuded³, mis jõustuvad 2020. aastast. 2018. aasta lõpus oli 72% hooldustöötajatest kutsealase ettevalmistusega. Absoluutarvudes võetuna oli kutsealase ettevalmistusega hooldustöötajaid 1291 ning kutsealane ettevalmistus puudus veel 502 hooldustöötajal (tabel 5, joonis 3). Käesolevaks ajaks on paljud neist hooldustöötajatest koolituse läbinud või osalevad koolitustel. Kui vaadata hooldustöötajate kutsealast ettevalmistust asutuste järgi, siis olid 2018. a lõpus 69 üldhooldusteenust osutavas asutuses kõik hooldustöötajad kutsealase ettevalmistusega. Kokku oli neis asutustes 543 hooldustöötajat. 29 asutuses oli vähemalt 80% hooldustöötajatest (360 hooldustöötajat) vastav ettevalmistus.

Tabel 5. Hooldustöötajate kutsealane ettevalmistus¹, 2018 (aasta lõpus)

	Kutsealase ettevalmistusega hooldustöötajate osatähtsus, %												Kokku
	Kutsealase ettevalmistuseta	0,1-9,9	10,0-19,9	20,0-29,9	30,0-39,9	40,0-49,9	50,0-59,9	60,0-69,9	70,0-79,9	80,0-89,9	90,0-99,9	100% kutsealase ettevalmistusega	
Asutuste arv	6	0	6	5	6	7	8	13	17	18	11	69	166
<i>Asutuste jagunemine, %des asutuste koguarvust</i>	3.6	0.0	3.6	3.0	3.6	4.2	4.8	7.8	10.2	10.8	6.6	41.6	100.0
Hooldustöötajate arv kokku	46	0	108	38	115	81	106	230	164	184	176	543	1791
kutsealase ettevalmistusega hooldustöötajate arv	0	0	16	9	38	36	54	151	123	157	162	543	1289
kutsealase ettevalmistuseta hooldustöötajate arv	46	0	92	29	77	45	52	79	41	27	14	0	502

¹ Andmed ei sisalda kolme ainult päevahooldusteenust osutavat asutust, kus töötas kaheksa hooldustöötajat, kellest kolmel puudus kutsealane ettevalmistus.

Joonis 3. Asutuste jagunemine hooldustöötajate kutsealase ettevalmistuste järgi, 2018 (aasta lõpus), %

³ RT I, 30.12.2015, 5 (§ 22 lg 4)

Üldhooldusteenuse osutamise kulud ja rahastamisallikad

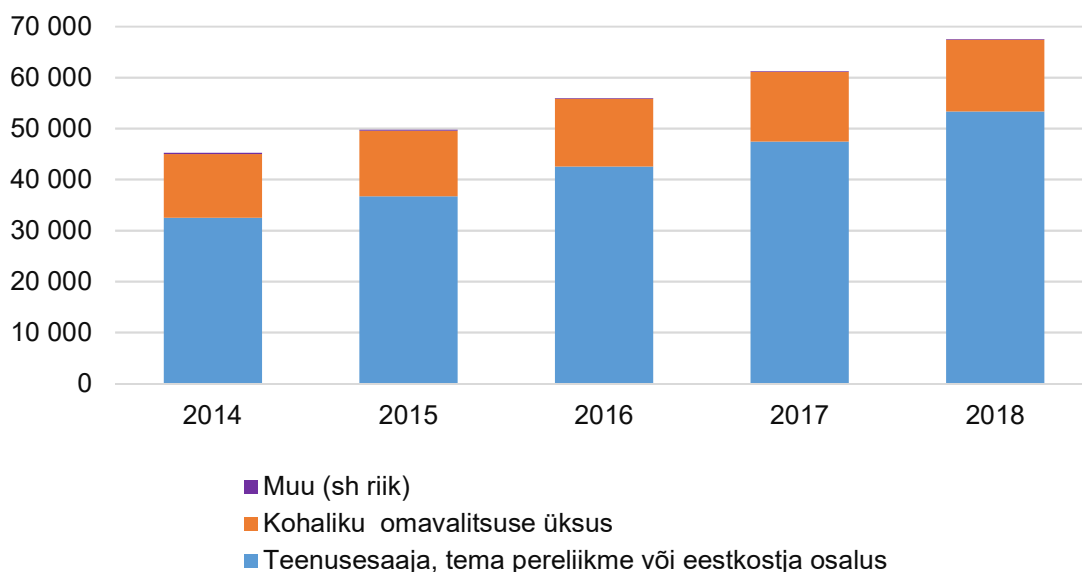
Väljaspool kodu osutatavat üldhooldusteenust rahastavad suuremas osas (ligi 4/5) teenusesaaja ja/või tema pereliikmed või ülalpidamiskohuslased. Teenusesaaja endise elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse panuseks jääb 1/5. Väga väike osa (0,2%) kaetakse riigieelarvest ja muudest allikatest.

Kokku kulus 2018. aastal üldhooldusteenuse osutamiseks 67,5 miljonit eurot, millest teenuse saajad ja nende pereliikmed tasusid 53,3 miljonit eurot ning kohalikud omavalitsused 14,1 miljonit eurot.

Võrreldes 2014. aastaga kasvasid 2018. aastal kulutused üldhooldusteenusele 22,3 miljonit eurot ehk 49,3%. Teenusesaaja, tema pereliikme või eestkostja osalus teenuse eest tasumisel kasvas 20,8 miljonit eurot (64,2%) ning kohaliku omavalitsuse osa ligi 1,6 miljonit eurot (12,6%). Isiku osalus teenuse eest tasumisel kasvas samade aastate võrdluses 71,7%-lt 79,0%-ni, kohaliku omavalitsuse üksuse osalus aga vähenes 27,7%-lt 20,9%-ni 2018. aastal (tabel 6, joonis 4).

Tabel 6. Üldhooldusteenuse osutamise kulutuste jagunemine rahastamisallikate järgi, 2014–2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Kokku (eurot)	45 224 252	49 782 791	55 978 498	61 213 476	67 524 493
riik	166 770	143 001	96 997	48 000	56 798
kohaliku omavalitsuse üksus	12 524 260	12 892 385	13 279 855	13 688 267	14 098 291
teenusesaaja, tema pereliikme või eestkostja osalus	32 468 151	36 696 685	42 544 421	47 422 709	53 314 533
muu	65 071	50 719	57 226	54 500	54 871
Kulutuste struktuur rahastamisallikate järgi, %					
riik	0.4	0.3	0.2	0.1	0.1
kohaliku omavalitsuse üksus	27.7	25.9	23.7	22.4	20.9
teenusesaaja, tema pereliikme või eestkostja osalus	71.8	73.7	76	77.5	79.0
muu	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1

Joonis 4. Üldhooldusteenuse osutamise kulutused rahastamisallikate lõikes, 2014–2018 (tuhat eurot)

Arvestuslik kulu ühe teenust saava isiku kohta ööpäevas oli 2018. aastal 22,67 eurot, mis kuu arvestuses on 689 eurot. Keskmiselt maksis teenusesaaja koos oma pereliikmetega teenuse eest kuus 544 eurot. Isiku elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse panus oli 148 eurot. Võrreldes 2014. aastaga kasvas arvestuslik kulu kuus ühe teenusesaaja kohta 126 eurot (22,4%). Põhiliste rahastamisallikate järgi kasvasid nimetatud aastate võrdluses teenusesaaja või tema omaste kulutused 140 eurot (s.o 34,7%), kohaliku omavalitsuse üksuste kulutused vähenesid aga 8 euro võrra (s.o 5,2%) (tabel 5).

Tabel 7. Arvestuslik kulu ühe teenusesaaja kohta kuus, 2014–2018, eurot

	2014	2015	2016	2017	2018
Kokku	563	588	624	658	689
<i>sellest tasus:</i>					
teenusesaaja, tema pereliige või eestkostja	404	433	474	509	544
kohaliku omavalitsuse üksus	156	152	148	147	148
riik	2	2	1	1	1
muud allikad	1	1	1	1	1